

॥ బ్రాహ్మణ పూజ - దశదానాలు ॥

ఆచమ్య .... ధర్మపత్నీ సమేతోహం మమ సమస్త పాపక్షయార్థం శ్రీలక్ష్మీ నారాయణ ప్రీత్యర్థం లక్షవర్తి వ్రత సాంగతాసిద్ధ్యర్థం యధాశక్తి గోదానాది దశ దానాని కరిష్యే ।

శ్లో ॥ గో భూ తిల హిరణ్యాజ్య వాసో ధాన్య గుడానిచ ।

రౌప్యం లవణ మిత్యాహుః దశదానాః ప్రకీర్తితాః ।

॥ బ్రాహ్మణ పూజ ॥

శ్రీమహావిష్ణు స్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనం - సుఖాసనం ।
ఇదం పాద్యం - సుపాద్యం ।

శ్లో ॥ నమోస్త్వనంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహవే ।
సహస్రనామ్నే పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటీ యుగ ధారిణే నమః ।
యధాభాగశః అమీవోగంధాః - సుగంధాః । అలంకారార్థా ఇమే
అక్షతతా। సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు ।
యువం వస్త్రాణీతి మన్త్రేణ బ్రాహ్మణాయ వస్త్రం దత్వా।

శ్లో ॥ గవామంగేషు తిష్ఠన్తి భువనాని చతుర్దశ ।
యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యా దతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

ప్రతిగ్రహీత - అస్మై బ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణు స్వరూపాయ యజుశ్శాఖాధ్యాయినే .... గోత్రాయ ..... శర్మ బ్రాహ్మణాయ ప్రతి గ్రహీత్రే । దాత - శ్రీమాన్ ... గోత్రః ..... నామధేయః దాతా ధర్మపత్నీ సమేతోహంమమసమస్తపాపక్షయార్థం శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం లక్షవర్తీవ్రతసాంగతా సిద్ధ్యర్థం స్వర్ణ శృంగీం, రౌప్య ఖురాం, తామ్రపృష్ఠాం కాంస్య దోహలాం, వస్త్రాలంకార సంయుతాం, పయస్వినీ మిమాం గాం సవత్సాం, సదక్షిణాకం, సతాంబూలకాం శ్రీమహా విష్ణు ప్రీతిం కామయమాన స్తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ । ఇత్యుదకపూర్వకం దద్యాత్ ।

మం ॥ దేవస్యత్వా సవితుఃప్రసవే ఉశ్వినోర్బాహుభ్యాం
పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతి గృహ్ణామి ।

ఏతద్దాన సాద్గుణ్యార్థం యధాశక్తి దక్షిణాం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమగవా మభావే గోమూల్యంవా దద్యాత్ ।

॥ 2.భూ దానం ॥

శ్లో॥ సర్వసస్యాశ్రయా భూమిః వారాహేణ సముధృతా ।
అనంత సస్యఫలద మతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 3.తిల దానం ॥

శ్లో ॥ తిలాః పాపహరా నిత్యం విష్ణోర్దేహ సముద్భవాః ।
తిలదానా దసహ్యాంమే పాపం నాశయ కేశవ ।

॥ 4.సువర్ణ దానం ॥

శ్లో । స్వర్ణం పవిత్ర మమలం స్వర్ణం పాప ప్రణాశనమ్ ।
స్వర్ణంహి శంకరం యస్మాదతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 5.ఆజ్య దానం ॥

శ్లో ॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితమ్ ।
దేవానామాజ్యమాహార మతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 6.వస్త్ర దానం ॥

శ్లో ॥ శీతవాతోష్ణ సంత్రాణాం లజ్జయా రక్షణం పదమ్ ।
దేహాలంకరణ వస్త్ర మతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 7.ధాన్య దానం ॥

శ్లో ॥ ధన్యం కరోషి దాతార మిహలోకే పరత్రచ ।
యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేశ్యా దతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 8.గుడ దానం ॥

శ్లో ॥ ఇక్షుఖండ సముధ్భూతో గుడోమధు విరాజితః ।
యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేశ్యా దతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 9.రౌప్య దానం ॥

శ్లో ॥ ధనం కుబేర దైవత్యం శంకరేణ వినిర్మితమ్ ।
తస్మాద్ధనః ప్రదానేన శంకరః ప్రియతాం సదా ।

॥ 10.లవణ దానం ॥

శ్లో ॥ రసానామగ్రజం శ్రేష్ఠం లవణం బలవర్ధనమ్ ।
యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేశ్యా దతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

షోడశ మహాదానాని

శ్లో ॥ గావస్సువర్ణ మహిషీ రత్నానిచ సరస్వతీ ।
తిలాః కన్యా హయా నాగా దాసీ ధన మహీ గృహాః ।
శయ్యా ఛాగశ్చాగ్రహారౌ మహాదానాని షోడశ ॥

॥ 1.గో (ఆవు) దానం ॥

శ్లో ॥ గవామంగేషు తిష్ఠన్తి .... ప్రయచ్ఛమే ।

2.సువర్ణ (బంగారం) దానం ॥

శ్లో ॥ స్వర్ణం పవిత్రమమలం ... ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 3.మహిషీ (దున్నపోతు) దానం ॥

శ్లో ॥ మహిషం యమదైవత్యం సర్వపాప ప్రణాశనమ్ ।
తస్మాన్మహిష దానేన అతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 4.రత్న (రత్నములు) దానం ॥

శ్లో ॥ పవిత్రాణిచ రత్నాని సర్వపాప హరానిచ ।
తస్మాద్రత్న ప్రదానేన శంకరః ప్రియతాం సదా ।

॥ 5.సరస్వతీ (పుస్తకము) దానం ॥

శ్లో ॥ సరస్వతీ మహాపుణ్యా బ్రహ్మణా నిర్మితా పురా ।
తస్మాత్సరస్వతీ దానా త్సర్వ దేవాః ప్రసీదతామ్ ।

॥ 6.తిల (నువ్వులు) దానం ॥

శ్లో ॥ తిలాః పాపహరా నిత్యం విష్ణోర్దేహ సముద్భవాః ।
తిలదానా దసహ్యంమే పాపం నాశయ కేశవ ।

॥ 7.కన్యా (కన్య) దానం ॥

శ్లో ॥ పితౄణాం తారణార్థాయ కన్యావిధి వినిర్మితా ।
తస్మాత్కన్యా ప్రదానేన ప్రియతాం కమలాపతిః ।

॥ 8.హయ (గుఱ్ఱము) దానం ॥

శ్లో । అశ్వాః పాపహరాః పుణ్యాః బ్రహ్మనేత్ర సముద్భవః ।
తస్మా దశ్వ ప్రదానేన ప్రియతాం చతురాననః ।

॥ 9.నాగ (ఏనుగు) దానం ॥

శ్లో ॥ గజాః పుణ్యాః కురుశ్రేష్టాః ఐరావత కులోద్భవాః ।
తస్మాద్గజ ప్రదానేన ప్రియతాం గజ వాహనః ।

॥ 10.దాసీ దానం ॥

శ్లో ॥ ఇమాం దాసీం ప్రదాస్యామి సప్రజాపతి దైవతామ్ ।
తేన దాసీ ప్రదానేన ప్రియతాం సప్రజాపతిః ।

॥ 11.ధన (డబ్బు) దానం ॥

శ్లో ॥ ధనం కుబేర దైవత్యం ...

12.భూ (భూమి) దానం ॥

13.గృహ (ఇల్లు) దానం ॥

శ్లో ॥ గృహంతు సర్వదైవత్యం సర్వోపస్కర సంయుతమ్ ।
తస్మాద్గృహ ప్రదానేన సర్వ దేవాః ప్రసీదతామ్ ।

॥ 14.శయ్యా (పరుపు, మంచము) దానం ॥

శ్లో ॥ శయ్యా సుఖ కరీపుణ్యా శయ్యా సంతతి దాయినీ ।
తస్మాచ్ఛయ్యా ప్రదానేన కామదేవః ప్రసీదత ।

॥ 15.ఛాగ (మేక) దానం ॥

శ్లో ॥ యజ్ఞార్థం నిర్మితాః పూర్వం ఛాగా బ్రాహ్మణ కులోద్భవాః ।
తస్మాచ్ఛాగ ప్రదానేన ప్రియతాం చతురాననః ।

॥ 16. అగ్రహార దానం ॥

శ్లో ॥ దేవస్య ప్రీతయే దానం గృహ్ణోమ్యర్యమణ తుష్టయే ।
బాహుభ్యాం పుష్ట హస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మ ప్రసూతయే ।

 ఉప దానములు (ఎనిమిది)

శ్లో ॥ సాలగ్రామోద కుంభేచ ఘంటా దీపంచ చందనమ్ ।
కటః పాదుక దాస్యాశ్చ ఉపదానాని వై క్రమాత్ ।

॥ 1. సాలగ్రామ దానము ॥

శ్లో ॥ సాలగ్రామ శిలాచక్రే భువనాని చతుర్దశ ।
యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేశ్యా దతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ।

॥ 2. ఉదకుంభ దానము (మంచినీటితో చెంబు) ॥

శ్లో ॥ వారిణా పూరితం కుంభం బ్రహ్మణా నిర్మితంపురా ।
తస్మాద్దాన ప్రదానేన పూర్ణాం శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ॥

॥ 3. ఘంటా దానం ॥ (ఘంట)

శ్లో ॥ దేవానా మిష్టదా ఘంటా సర్వపాప వినాశినీ ।
తస్మాద్దాస్యామి తే ఘంటాం తద్దానేన సుఖం కురు ॥

॥ 4. దీప దానం ॥

శ్లో ॥ దీపం దాస్యామి విప్రేంద్ర తుభ్యం ధ్వాంత నివారణమ్ ।
అస్య ప్రదానాత్సకలాన్ దోషాన్నాశయ కేశవ ।

॥ 5. చందన దానం ॥ (మంచిగంధపు చెక్క)

శ్లో ॥ మలయావాస మందారసఖ బృందారకార్చిత చందనమ్ ।
తత్ప్రసాదాన్మే సాంద్రానందం ప్రయచ్ఛతు ।

॥ 6. కట దానం ॥

శ్లో ॥ కటం దాస్యామి విప్రేంద్ర గృహాణత్వం సుఖప్రదమ్
అనేన కటదానేన ప్రియతాం పితరస్సదా ।

॥ 7.పాదుకా దానం ॥

శ్లో ॥ కంటకోచ్ఛిష్ట పాషాణ వృశ్చికాది నివారణే
పాదుకే సంప్రయచ్ఛామి గృహాణ త్వం ద్విజోత్తమ ।

॥ 8.దాసీ దానం ॥

శ్లో ॥ ఏషా సమర్పితా తుభ్యం తవాజ్ఞా ప్రతి పాలినీ
సదా కర్మ కరీ యోగ్యా యథేష్టం భద్రమస్తుమే ।

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ